

SÜRGŐSSÉGI NEUROLÓGIA 1. TUDATZAVAROK

2017. 12. 06.

AKUT ELLÁTÁST IGÉNYELNEK

1. Tudat megváltozásával járó neurológiai kórképek
hypnoid/nem-hypnoid tudatzavarok
zavartság/nyugtalanság
epilepsia/alkalmi convulsiók
syncopék
2. Intracranialis nyomásfokozódás / „beékelődés”
3. Akut motoros tünetekkel járó neurológiai kórképek
stroke
encephalitis
GBS/MG
Botulismus
4. Akut fájdalommal járó neurológiai kórképek
fej-, arc fájdalom
gerincoszlopi-, végtagfájdalom
5. Koponyatraumák

AKUT ELLÁTÁST IGÉNYELNEK

1. Tudat megváltozásával járó neurológiai kórképek
hypnoid/nem-hypnoid **tudatzavarok**
zavartság/nyugtalanság
epilepsia/alkalmi convulsiók
syncopék
2. Intracranialis nyomásfokozódás / „beékelődés”
3. Akut motoros tünetekkel járó neurológiai kórképek
stroke
encephalitis
GBS/MG
Botulismus
4. Akut fájdalommal járó neurológiai kórképek
fej-, arc fájdalom
gerincoszlopi-, végtagfájdalom
5. Koponyatraumák

HYPNOID TUDATZAVAROK (1)

Alvásra emlékeztető állapot

Pathomechanizmus: ARAS és/vagy mk félteke működészavara

Fokozatok: somnolencia-sopor-coma *mérése: GCS-sel (3-15)*

Okok: 1. primér agytörzsi strukturális károsodás

basilaris occlusio, vérzés, AT contusio, gyull, tu,

2. másodlagos agytörzsi (compressió) strukturális károsodás

nagy féltekei: vérzés, media occlusio, trauma, tu, gyull,
kisagyi: vérzés, tumor, tályog

3. féltekei (bilaterális, diffúz) strukturális károsodás: vér, tra, gy

4. funkcionális zavar: hypoglycaemia, hypoxia, hypercapnia,
acidosis, hypoNa, NH₄, mérgek, gyógyszer, epi

5. Pseudokóma: hisztériás reakció

Gyakorisági megoszlás: strukturális/funkcionális/psychés: 60-30-10%

HYPNOID TUDATZAVAROK (2)

Sürgősségi diagnosztika

- labor: vérkép, vércukor, vérgáz, elektrolit, máj-, vesefunkciók
- toxicológia: vér/vizelet/gyomortartalom
- keringési, légzési fizikális paraméterek +EKG
- CT (ischemiás stroke acutan NEGATIV!)
- EEG (metabolikus comában MINIG POZITIV!)
- Liquor (CSAK CT UTÁN! + papilla)

Sürgősségi terápia

- légutak (intubáció), O₂
- glukoz 20g iv (alkoholista: THIAMIN!)
- volumen és elektrolitkorrekció (hypoNa-t csak ÓVATOSAN!)
- tensio legyen MAGAS (poz inotrop szerekkel ha kell)
- vércukor: max. 7 mmol lehet!
- agyoe csökk és anticonvulsiv th

AKUT ELLÁTÁST IGÉNYELNEK

1. Tudat megváltozásával járó neurológiai kórképek
hypnoid/**nem-hypnoid tudatzavarok**
zavartság/nyugtalanság
epilepsia/alkalmi convulsiók
syncopék
2. Intracranialis nyomásfokozódás / „beékelődés”
3. Akut motoros tünetekkel járó neurológiai kórképek
stroke
encephalitis
GBS/MG
Botulismus
4. Akut fájdalommal járó neurológiai kórképek
fej-, arc fájdalom
gerincoszlopi-, végtagfájdalom
5. Koponyatraumák

NEM-HYPNOID TUDATZAVAROK

Ébernek látszik, de a reakció/percepció csökken ill hiányzik

TIPUSAI:

- apalliumos syndroma (diffúz, bilaterális **cortex** károsodás)
- akinetikus mutismus (bilaterális frontalis **lebeny** károsodás)
- locked-in syndroma (oralis ventralis **agytörzs** károsodás)
- nyugtalanság/delirium
- psychogen

AKUT ELLÁTÁST IGÉNYELNEK

1. Tudat megváltozásával járó neurológiai kórképek
hypnoid/nem-hypnoid tudatzavarok
zavartság/nyugtalanság
epilepsia/alkalmi convulsiók
syncopék
2. Intracranialis nyomásfokozódás / „beékelődés”
3. Akut motoros tünetekkel járó neurológiai kórképek
stroke
encephalitis
GBS/MG
Botulismus
4. Akut fájdalommal járó neurológiai kórképek
fej-, arc fájdalom
gerincoszlopi-, végtagfájdalom
5. Koponyatraumák

NYUGTALANSÁG/ ZAVARTSÁG

aggitáltság, pánikérzés, auto-, és heteroagresszió

VESZÉLYBEN:

beteg, betegtársak, orvos, ápolószemélyzet

OKOK:

- psychiátria kórképek (psychosis, mánia, agitált depresszió)
- neurológiai kórképek (vascularis, gyull, trauma, epilepsia)
- geriátriai (coronariasclerosis, arteriosclerosis, vasc dementia)
- metabolikus kisiklás (láz, hypoxia, hypoglycaemia, máj, vese)
- !!! -toxicus (*alkohol*, és drog intox, ill megvonás, gyógyszerek)

LEGGYAKRABBAN MULTITÉNYEZŐS

TEENDŐK:

- a nyugtalanság azonnali megszüntetése (diazepam, haloperidol)
- labor: vérkép, vércukor, vérgáz, elektrolit, máj-, vesefunkciók
- toxikológia
- keringési, légzési fizikális paraméterek +EKG
- neurológiai (fiz+CT, EEG, liquor), pszichiátriai konzilium

AKUT ELLÁTÁST IGÉNYELNEK

1. Tudat megváltozásával járó neurológiai kórképek
hypnoid/nem-hypnoid tudatzavarok
zavartság/nyugtalanság
epilepsia/alkalmi convulsiók
syncopék
2. Intracranialis nyomásfokozódás / „beékelődés”
3. Akut motoros tünetekkel járó neurológiai kórképek
stroke
encephalitis
GBS/MG
Botulismus
4. Akut fájdalommal járó neurológiai kórképek
fej-, arc fájdalom
gerincoszlopi-, végtagfájdalom
5. Koponyatraumák

EPILEPSIA (1)

Klinikai rohamfajták (felnőtt korban)

grand mal (tónusos-clonusos görcsroham)

simplex partialis rohamok

complex partialis rohamok

halmozott rohamok

STATUS EPILEPTICUS

EPILEPSIA (2)

FOKÁLIS / SZIMPTÓMÁS EPILEPSIA

okok: tu
trauma
stroke
sinus thrombosis
encephalitis
hypoglycaemia
eclampsia
hypocalcaemia
uraemia
alkalosis
gyógyszer/gyógyszermegvonás

ALKALMI KONVULZIÓK

okok: alkohol intox
alkohol megvonás
alváshiány
fotostimuláció
láz

EPILEPSIA (3)

Teendők epilepsiás roham esetén

roham alatt

védjük a sérüléstől (ne nyúlkálj a szájában!)

roham után

légutakat szabaddá tenni (stabil oldal, fogsor, nyál, stb)
eszmélet visszatértéig megfigyelni (légzés, pulzus, tudat)

Teendők halmozott epilepsiás roham esetén

ua mint fent +

labor, EKG, EEG

Seduxen 10-20 mg iv. vagy Rivotril 2 mg iv.

EPILEPSIA (3 folyt.)

Teendők status epilepticus esetén

1. légutak (intubáció), O₂, véna, labor, EEG

2. monitoriozni: EKG-, RR-, P

3. gyógyszerek:

B1 vit 100mg iv. + glukóz iv.100ml 10%os

Rivotril 2 mg iv + 2 mg/óra infúzióban - *ha nem áll le:*

Valproát 400 mg iv + 400 mg/infúzióban – *ha nem áll le:*

mesterésges altatás (LÉLEGEZTETNI KELL!) +EEG

(eclampsiában: Mg-sulfat, alkoholistának: Hemineurin)

4. képalkotó vizsgálat!

AKUT ELLÁTÁST IGÉNYELNEK

1. Tudat megváltozásával járó neurológiai kórképek
hypnoid/nem-hypnoid tudatzavarok
zavartság/nyugtalanság
epilepsia/alkalmi convulsiók
syncopék
2. Intracranialis nyomásfokozódás / „beékelődés”
3. Akut motoros tünetekkel járó neurológiai kórképek
stroke
encephalitis
GBS/MG
Botulismus
4. Akut fájdalommal járó neurológiai kórképek
fej-, arc fájdalom
gerincoszlopi-, végtagfájdalom
5. Koponyatraumák

SYNCOPE

Néhány másodperces tudatzavar + izomtónuszavar

Pathomechanizmus: agyi vérátáramlás csökkenés

Bevezető jelek: elsápadás, izzadás, szédülés, hányinger, látászavar

1. Percvolumen csökkenés

Cardiális (ejectios/ritmuszavar): AMI, TE, PF, ASS, SSS

Extracardialis: vaso-vagális syncope,
carotis sinus hyperaesthesia,
orthostasis zavara (functionális, symptomás)

2. Anyagcserezavar: hypoglycaemia, hypothyreosis, hypoNa,

3. Cerebrovascularis: VB-TIA, migraine

4. Psychés/psychosomaticus

Gyakorisági megoszlás: 50%-10%-5%-35%

INTRACRANIALIS NYOMÁSFOKÓDÁS

parenchyma + liquor + vér = FIX VOLUMEN

intracranialis nyomás ICP (fekve): 120-150 vízmm (<200)

MIÉRT BAJ?

-Agyi vérellátás alapvetése: $CPP = MABP - ICP$

-agyi struktúrák tömegeltolódása, kompressziója

Felosztás

- 1: citotoxicus/vasogen (sejtmembrán/vér-agy gát)
- 2: akut/krónikus
- 3: fokális/diffúz
- 4: supra/infratentoriális

INTRACRANIALIS NYOMÁSFOKÓDÁS₍₂₎

Beékelődés tünetei

infra - (reggeli) fejfájás, szédülés, hányás, látászavar, ataxia
- fokozódó hypnoid tudatzavar, tarkókööttség, P:↓ / RR:↑
- csavaró/feszítő synergizmus kétoldalon

supra - fejfájás, hányinger, látászavar
- n.III + alt hemiparesis
- fokozódó tudatzavar
- csavaró/feszítő synergizmus kétoldalon

Azonnali teendők

- ferde fektetés
- mannit (dexamethason) iv bolus
- thiopental iv bolus
- intubáció, hyperventilláció (pCO₂ legyen 30 Hgmm körül)
- RR-t 160 Hgmm fölé (ha kell dopaminnal)
- idegsebész konz. MŰTÉTI MEGOLDÁS

